Vrijdag 9 Augustus 1946 DAGBLAD 63ste Jaargang No. 4881

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog ... Postbus 80, Willemstad. Redactie-adres Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

„Wij hebben de Autonomie toch", verklaart Dr. Da Costa Gomez

Autonomie-Commissie brengt verslag uit.

Critiek op den Gouverneur, de la Try Ellis, Goslinga, de Pers, Aneta, de RPD.

Rapport van de commissie, benoemd door de Staten in hun vergadering van de 10de Mei 1946 en aangevuld in de vergadering van de 6e Juni 1946, hierna genoemd: de autonomie-commissie.

De autonomie-commissie heeft de eer aan de Staten een rapport aan te bieden, betreffende de wijze, waarop zij de aan haar op de 6e Juni 1946 door de Staten gegeven opdracht, heeft uitgevoerd.

(Foto Fischer)

DR. M. F. DA COSTA GOMEZ

daalt met de autonomie op Curaçao's bodem neer.

De opdracht van de Staten omvatte de navolgende punten:

1o. de aanbieding aan Hare Majesteit van de in de vergadering van de Staten van de 6e Juni 1946 vastgestelde petitie van de Staten.

2o. aan de Nederlandse regering de voorstellen te doen, vervat in die petitie.

3o. naar bevind van zaken de door de Staten aangegeven grondslagen van de aan de Nederlandse Antillen toe te kennen autonomie en de urgente wijzigingen in de Curaçaose Staatsregeling, vervat in een afzonderlijk memorandum, te behandelen.

4o. hangende de besprekingen rapport uit te brengen van de stand van zaken.

5o. inlichtingen te verstrekken en verder alles te doen hetgeen tot het welslagen van het werk der commissie kan bijdragen.

ad 2o. De Commissie heeft op 25 Juni 1946 aan Hare Majesteit de petitie der Staten aangeboden.

ad 2o. DeCommissie heeft op 13 Juli 1946 de voorstellen in de petitie vervat aan de Nederlandse regering gedaan (zie verslag van de 8o. vergadering met den gemachtigde van den Minister van Overzeese Gebiedsdelen).

ad 3o. De Commissie heeft in de eerste vergadering met den Minister van Overzeese Gebiedsdelen, de zes punten bevattende de grondslagen van de opdracht ter sprake gebracht.

De Minister van Overzeese Gebiedsdelen deelde aan de commissie mede, dat de Rijksconferentie spoedig gehouden zal worden en dat naar zijn mening de zes punten van de opdracht alsdan in behandeling komen.

Na de verzekering te hebben gekregen, dat de quaestie van volledige autonomie spoedig aan de orde zal komen, heeft de commissie volstaan met de aanduiding van deze wensen. Alle onderwerpen, welke de Rijksstructuur raken, bleven derhalve voorbehouden voor besprekingen op de a.s. Rijksconferentie.

De commissie heeft in een achttal vergaderingen met den Minister van Overzeese Gebieden en zijn gemachtigden, de desiderata van de Staten, vervat in hun petitie voorgebracht bij Hare Majesteit de Koningin, uitgewerkt in het daarbij behorend memorandum besproken.

Deze desiderata betroffen de volgende onderwerpen:

1. Decentralisatie van bestuur en wetgeving. Decentralisatie, inzonderheid de autonomie der eilanden, zoals uitgewerkt in voorgestelde wijzigingen van het Vijfde Hoofdstuk der Curaçaose Strafregeling.

2. De samenstelling van de volksvertegenwoordiging. (Ledental, vervallen van de gedeeltelijke benoeming, benoeming van den Voorzitter en Ondervoorzitter, bevoegdheid om bijeen te komen op eigen initiatief of dat van den Voorzitter). College van gedelegeerden (Memorandum m.b.t. het Vierde Hoofdstuk, art. 68 en vlg. Curaçaose Strafregeling).

3. Kiesrecht.

Dit onderwerp werd in nauw verband met het onder 2 vermelde (ook wegens eventueel vervallen van het instituut der benoemde leden) besproken. (Memorandum, m.b.t. Vierde Hoofdstuk Curaçaose Strafb, ad. art. 69). Behalve het vraagstuk van vrouwenkiesrecht, kwamen hierbij in verband met onderwerp 2 (samenstelling) ook ter sprake kiezerscorpsen en eventueel wettelijke zetelverdeling.

4. Samenstelling en werkwijze van het Bestuur.

Gouverneur.

Raad van Bestuur.

Het voorstel van het memorandum om het derde Hoofdstuk van de Curaçaose Staatsregeling te doen vervallen.

Instelling van een College van Algemeen Bestuur.

5. Petitie van den Gouverneur.

Algemeen Bestuur.

Rekenschapsplicht of verantwoordelijk bestuur. Verhouding tot de Grondwet (art. 62) Democratisering.

6. Wetgeving en begroting.

(Memorandum ad Hoofdstuk LL Curaçaose Strafboek).

7. Voorziening in geval van meningsverschil tussen Bestuur en Staten omtrent wetgeving en begroting.

(Memorandum ad art. 100 en 101).

Oplossing ingeval van blijvend meningsverschil. Verband met art. 63 en 64 Grondwet.

8. Bevoegdheden van het Bestuur in abnormale omstandigheden. (Memorandum ad art. 31 en 32 Curaçaose Str.).

9. Speciale onderwerpen:

Defensie.

Openbaar en biezonder onderwijs.

Naam (Curaçao of Nederlandse Antillen).

Concordantie wetgeving (art. 120 Curaçaose Str.).

Benoeming leden van de rechterlijke macht op voordracht van de Staten.

Deze besprekingen hadden een vertrouwelijk karakter. Ik mag ter zake verwijzen naar de notulen, opgemaakt door den griffier van de Staten en den door den Minister daartoe aangewezen ambtenaar. Deze notulen worden hierbij geïnsereerd.

De Staten hebben de commissie opgedragen de besprekingen te voeren op de basis van onderlinge wil tot samenwerking.

Dienaangaande zegt de regering in haar regerings-communiqué van de 24e Juli 1946: „Het is van gote betekenis, dat in deze bijeenkomsten in een sfeer, die gekenmerkt werd door de wens elkaar te begrijpen, ieder vraagpunt van verschillende zijden belicht en voor de regering de weg geëffend werd om te beramen, welke wijzigingen in de staatsregeling zij op korte termijn dienstig acht".

Op 10 Juli 1946 heeft de regering in de Tweede Kamer verklaard:

„De besprekingen met de delegaties der Staten van Suriname en Curaçao hebben een aangenaam en vruchtbaar verloop gehad. Wellicht zal er ook te dezen aanzien gelegenheid zijn, Mijnheer de Voorzitter, Uw Kamer binnenkort nader in te lichten, opdat duidelijk blijke, hoe in onderling vertrouwen en overleg het best bevrediging voor alle partijen kan worden bereikt en hoe in één Staatsverband verschillende landen en volken vrij zich kunnen uitleven en hun krachten kunnen ontplooien in hun eigen belang, in ons aller belang en in het internationaal belang".

ad 4. De aard van de besprekingen maakte het onmogelijk rapport uit te brengen van de stand van zaken. Zoveel mogelijk is getracht door particuliere correspondentie den voorzitter en leden op de hoogte te houden van de gang van zaken.

ad 5. Onmiddellijk na aankomst van de delegatie in Nederland bleek:

1o. dat de belangstelling voor West-Indië geheel op de achtergrond was geraakt tengevolge van de moeilijkheden in Nederlands-Indië.

2o. dat bepaalde personen vals waren ingelicht omtrent het streven van de Staten en de wens naar vernieuwing van de Curaçaose bevolking.

3o. dat de mogelijkheid bestond, dat de linkse en rechtse partijen in Nederland het streven van Curaçao, voor eigen doeleinden zouden kunnen gebruiken, indien zij daartoe de gelegenheid krijgen.

De commissie heeft haar gedragslijn als volgt bepaald en volgehouden.

1o. Zakelijke inlichtingen te verstrekken aan de pers voorzover die betrekking hebben op de autonomie.

2o. Gezamenlijk inlichtingen te verstrekken teneinde misvattingen te voorkomen.

3o. Noch bij de linkse noch bij de rechtse groepen steun te zoeken, aangezien de zaak die de commissie voorstond niet is een zaak van een of andere partij, maar van het gehele Nederlandse volk.

Deze houding van de commissie heeft tot resultaat gehad dat:

1o. het streven naar autonomie niet vertroebeld is noch door de persoonlijke opvattingen der leden noch door tijdelijke plaatselijke omstandigheden.

2o. de commissie steeds unaniem geweest is in haar optreden.

3o. de autonomie thans is een zaak van het Nederlandse volk voor welke zeer veel belangstelling bestaat.

Verwezen mag worden naar het persoverzicht, dat bij dit rapport als bijlage I is gevoegd.

Voor wat betreft de besprekingen met de regering heeft de commissie bereikt dat:

1o. De Nederlandse regering zich heeft uitgesproken voor wijziging van de Curaçaose Staatsregeling op korte termijn.

Verwezen mag worden naar de Handelingen van de Tweede Kamer van 5 Juli 1946 5de vergadering (vel 13 bldz. 46), die als bijlage II aan dit rapport is toegevoegd.

2o. de Tweede Kamer zich in overgrote meerderheid voor bedoelde wijziging heeft uitgesproken.

Verwezen mag worden naar de Handelingen van de Tweede Kamer van 9 Juli 1946, 6de vergadering)vel 14 bldz. 47 t/m 71).

Het wetsontwerp houdende wijziging van de Curaçaose Staatsregeling, dat aan de verlangens van de Curaçaose bevolking bevrediging zal schenken, is reeds in voorbereiding.

Als bijlage aan dit rapport, wordt een uiteenzetting van enkele bezwaren tegen het bij de Staten aanhangige ontwerp Eilanden verordening gevoegd, dat op verzoek van den Minister van Overzeese Gebiedsdelen is gegeven.

Willemstad, 5 Augustus 1946.
w.g. M. F. da Costa Gomez.
w.g. W. R. Plantz.
w.g. E. Jonckheer.
w.g. F. J. Q. Kwartsz.
w.g. L. D. Gerharts.
w.g. C. A. Eman.

CHRONOLOGISCH VERSLAG VAN DE AUTONOMIE-COMMISSIE CURAÇAO.

Het vertrek uit Curaçao, oorspronkelijk bepaald op Dinsdagmorgen 11 Juni 1946 om 8 uur, werd eerst uitgesteld tot 11 uur en vervolgens tot 14 uur, hetgeen later ook het uur van werkelijk vertrek zou blijken te zijn. Onder de velen, die de commissie uitgeleide deden, mogen genoemd worden Dr. A. W. J. M. Desertine, voozitter van de Staten, en Mr. H. J. M. Hoogeveen, Administrateur van Financiën.

De door de Staten van Suriname afgevaardigde commissie, welke enkele dagen te voren hier aangekomen was, zette haar tocht samen met de Curaçaose commissie voort.

Na een uitstekende reis bereikte de van de Pan American Airways gecharterde DC 4 om ongeveer 6 uur San Juan de Puerto Rico, waar de machine bijgeladen werd voor de tocht naar New York. Aanvankelijk was de vlucht daarheen zeer gunstig. Het toestel gleed door de lucht, totdat het vlak voor deze stad in een hevig onweer terecht kwam hetgeen een zwaar slingeren en vrij hevige remous teweeg bracht. Spoedig daarna zat het boven New York, waarvan de aanblik 's nachts hoog uit de lucht spookjesachtig is. Om ongeveer 2 uur werd op het La Guardia-vliegveld geland. De douaneformaliteiten hielden nogal op, alhoewel de ambtenaren welwillend waren en bereid alles te doen wat mogelijk was om de zaak te vereenvoudigen. Het eenvoudigst bleek de koffers te laten verzegelen en achter te laten en slechts bagage voor de nacht mee te nemen. Na een tocht door New York bij nacht, dat vrijwel even druk is als overdag, werd ongeveer om half vijf het hotel bereikt, dat vlak bij Broadway gelegen bleek. Na een korte slaap ging iedereen de stad in om kleren te kopen, waarbij de heer Monti Maduro zijn vriendelijke bemiddeling verleende door het gezelschap te begeleiden..

Wel enignzins tot teleurstelling van enkele leden werd het vertrek uit New York bepaald op 22 uur 's avonds. De tocht werd voortgezet in een Lockheed Constallation van de Pan American Airways, een toestel, dat iets groter is dan de DC 4, doch dat, doordat de cabine onder druk gehouden kan worden, zich meer leent voor vliegen op grote hoogte. De eerste étappe, die van New York naar Gander op New Foundland, werd evenals de tweede op een hoogte van 17.000 voet gevlogen zonder dat iemand er iets van merkte.

Om 4 uur 's morgens werd Gander, het vliegveld op New Foundland, bereikt, waar het bitter koud bleek. Het begon reeds te dagen, doch de wat later zich boven de kim vertonende zon bracht weinig warmte. Nadat de machine voor de grote oversteek gereed gemaakt was, werd een aanvang gemaakt met de volgende étappe, het vliegveld Shannon in Ierland, dat op lunchtijd bereikt werd.

In het keurige stationsgebouw werd de lunch gebruikt, waarna de reis voortgezet werd naar Londen, dat om 17 uur bereikt werd. Hier werd overnacht, waarna het gezelschap overgenomen werd door de K.L.M. en de British Overseas, die de 44 passagiers, die de reis over de oceaan gemaakt hadden, naar de volgorde van het alfabet over verschillende toestellen verdeelden. Het gevolg hiervan was, dat de commissie in gedeelten overgebracht werd, terwijl de ondergetekende tot de namiddag moest wachten alvorens verder te reizen.

Op Schiphol waren ter ontvangst de Heren Dr. E. Snellen van het Departement van Overzeese Gebiedsdelen namens Zijne Excellentie den Minister van Overzeese Gebiedsdelen, Jilderda, eveneens van genoemd departement, afdeling Publiek Contact en J. H. v. Dorp Jr. van de Regeringsvoorlichtingsdienst en de Heren Gonggrijp en Dellaert van de K.L.M. Nadat enige tijd op ondergetekende gewacht was, werd besloten naar Den Haag door te rijden, daar inmiddels bericht binnengekomen was, dat het laat zou worden eer hij verwacht kon worden, daar hij met het laatste toestel en dan nog via Eindhoven naar Amsterdam zou komen.

In auto's werd naar Scheveningen gereden, waar de Nederlandse Regering in het Kurhaus logies besproken had.

De ondergetekende voegde zich de volgende morgen bij het gezelschap, daar hij eerst om 21 uur 's avonds in Den Haag aankwam, waar bij de K.L.M. niet bekend was, waar de afvaardiging heen gebracht was.

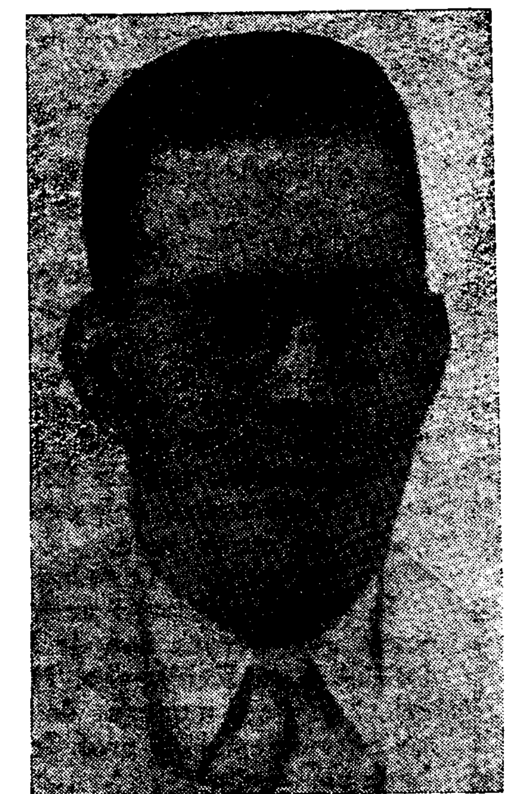
Zaterdag, 15 Juni.

De Nederlandse Regering bood de delegaties een lunch aan in Lensvelt Nicola, waarna met de H.T.M. naar Kasteel Oud-Wassenaar gereden werd, waar de thee gebruikt werd. De Heren Mr. Bot en Van Dorp begeleidden de beide delegaties.

Maandag, 17 Juni.

De beide delegaties werden des 's morgens om 10 uur namens Zijne Excellentie den Minister ten Departemente ontvangen door den heer A. van Pelt, waarnemend Hoofd van de 7e Afdeling, die den heer Ph. A. Feltzer, die met ziekteverlof was, verving. Mede waren hierbij aanwezig de heren Mr. Th. Bot van het Departement, Afdeling Publiek Contact en J. H. v. Dorp Jr. van de Regeringsvoorlichtingsdienst.

De heer Van Pelt zegde alle medewerking toe en hoopte, dat zij een vruchtbaar en aangenaam verblijf in Nederland zouden hebben.

W. R. PLANTZ

„De Nederlandse pers, behalve enkele bladen van bepaalde richting, was voor ons".

De heer Da Costa Gomez dankte voor de woorden van welkom en toegezegde medewerking en verzocht om een kantoor in het departement te mogen krijgen, **waar de commissie haar werkzaamheden zou kunnen verrichten.** Eveneens verzocht hij om een typiste.

De heer Van Pelt meende, dat een kantoor met telefoon wel beschikbaar gesteld zou kunnen worden, doch dat een typiste door tussenkomst van het departement althans wel zeer bezwaarlijk verkregen zou kunnen worden, gezien het grote gebrek aan personeel.

Bij deze bespreking kwam ook de financiële regeling ter sprake, daar de delegatie wel gebleken was, dat het Kurhaus niet tot de goedkoopste verblijfplaatsen gerekend kan worden.

Van de zijde der Regering werd medegedeeld, dat deze besloten had aan een ieder en daggeld van ƒ 25.— toe te kennen.

De ondergetekende begaf zich om ongeveer 12 uur naar Amsterdam ter afhaling van den heer Gerharts, die met de rechtstreekse KLM-verbinding de overtocht gemaakt had.

In de namiddag had een bespreking plaats met de Surinaamse delegatie, terwijl om 17 uur een persinterview met Het Parool plaats vond. Hetgeen Het Parool later publiceerde, bleek niet in overeeenstemming te zijn met hetgeen tijdens het interview gezegd is.

Blijkbaar beschikt Het Parool over andere bronnen.

Dinsdag, 18 Juni.

Van de zijde van het departement werd bericht, dat op het departement een kamer met telefoon ter beschikking van elke delegatie gesteld was. Eeveneens werd medegedeeld, dat een auto ter beschikking van elke delegatie gesteld was, hetgeen het vervoersprobleem aanmerkelijk vereenvoudigde, daar de trams vrij weinig rijden en overvol zijn en taxi's toen nog slechts ter beschikking werden gesteld voor gevallen van ziekte e.d.

In de loop van de ochtend bracht ondergetekende een bezoek aan de Griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, waar hij ontvangen werd door den eersten Commies Griffier, die hem alle gewenste inlichtingen verschafte en hem verder in overweging gaf contact op te nemen met den heer Bastiaanse.

Om 13 uur was er een persinterview met Pen Gun, het officiële blad van de Nederlandse Strijdkrachten, dat in zijn eerst volgend nummer een zeer goed verslag bracht, verlucht met enige foto's en een facsimilé van een gedeelte nl. de aanhef en het einde der petitie, die toen reeds aangeboden was.

Om 15 uur ontving Zijne Excellentie de Minister van Overzeese Gebiesdelen, Prof. Dr. J. H. A. Logemann, de delegaties op het departement. Mede waren hier aanwezig de heren J. M. Kiveron, Secretaris-Generaal, Mr. W. H. van Helsdingen en de reeds eerder genoemde heren Van Pelt en Mr. Bot.

Om 16 uur had een persinterview plaats met het Algemeen Nederlands Persbureau.

Woensdag, 19 Juni.

In gezelschap van de heren Van Dorp en Mr. Bot werd om 9.30 uur afgereden van het Kurhaus. Over Rijswijk, Delf, Overschie, Rotterdam, de Maastunnel, Dordrecht, de Moerdijk, Roosendaal werd naar Bergen op Zoom gereden. De Maastunnel trok in verband met de oeververbindingsvraagstuk in Willemstad biezondere aandacht. De Moerdijkbrug is weer voor éénrichtingverkeer opengesteld, doordat stukken van de oude spoorbrug tussen de verkeersbrug gezet zijn.

De oorspronkelijke spoorbrug, die voor een groot gedeelte is vernield, wordt opgebouwd door de bogen, die oorspronkelijk in de uiterwaarden lagen, te vervangen door een dijk, waardoor een grote besparing op de ijzerconstructie verkregen wordt.

In Bergen op Zoom werd de lunch gebruikt in Hotel „De „Draak", waarna de tocht vervolgd werd over Zuid-Beveland naar Middelburg, waar het gezelschap ontvangen werd door Ir. Wiebes en staf van de Dienst Droogmaking Walcheren. Aan de hand van kaarten en situatietekeningen legde Ir. Wiebes de verrichte werkzaamheden op het gebied van dijkdichting uit.

Vervolgens werd naar West Kappel gereden om het werk zelf in ogenschouw te nemen. Was het aan de ene kant een triestig gezicht de dode bomen in het Walcherse landschap te zien, waar de mosselen soms tot op een meter boven de begane grond aan de stammen en gevels van huizen zaten, aan de andere kant trof het, dat de landerijen alle weer in cultivatie zijn gebracht, wat een groot deel van de mistroostigheid wegneemt.

Het dorpje West Kappel is voor een groot gedeelte vernield; de nieuwe dijk ligt op de plaats van het verwoeste gedeelte van het dorp. De mensen leven in noodwoningen en bunkers, waarvan er enige bezocht werden. De ontembare energie en de opgewektheid der bevolking, die zich zonder morren in haar lot schikt, is treffend.

De burgemeester van het dorp ontving het gezelschap in de cantine en gaf een overzicht van de ramp, die Walcheren en meer in het biezonder zijn gemeente getroffen had.

Na een bezoek aan Domburg werd over Middelburg naar Goes teruggereden, waar overnacht werd. 's Avonds bezocht het gehele gezelschap het plaatselijke bioscooptheater, waar de Russische film „De Regenboog" werd vertoond.

Donderdag, 20 Juni.

Er werd teruggereden naar Walcheren, waar eerst de dichting van het in de dijk geslagen gat bij Rammekens bezichtigd werd. Vervolgens werd overzee naar Vlissingen gevaren; de heer Eman gevoelde zich zo volkomen in zijn element, dat hij de gehele weg het stuur hanteerde met uitzondering van het binnenvaren van de haven van Vlissingen, waarvan de ingang door enige gezonken schepen versperd is.

Nadat het gat bij de Nolle bezichtigd was, dat eveneens gedicht is, werd door Vlissingen gereden, dat erg van de oorlog geleden bleek te hebben. De tocht ging vervolgens over Middelburg naar Veere, waar de lunch in het oude Veerhuis, dat op de lijst van monumenten staat, werd gebruikt. Over Bergen op Zoom, Breda, Dordrecht en Rotterdam, waar ditmaal de weg over de brug genomen werd, teneinde de verwoeste binnenstad in ogenschouw te nemen, werd naar Den Haag teruggereden.

Vrijdag, 21 Juni.

Een bus van de KLM kwam het gezelschap om half negen halen voor een tocht naar Schiphol, waar de doop plaats vond door den Voorzitter van de Surinaamse delegatie van het toestel „Paramaribo". Nadat enige toespraken afgestoken waren, volgde de doopplechtigheid, waarna het gezelschap, dat behalve uit de beide delegaties bestond uit vooraan-

staande personen uit handel, nijverheid en instituten, die zich met West-Indië bezig houden, in totaal een 44 man, insteeg en een rondvlucht boven Nederland maakte, waarbij de lijn Amsterdam — Scheveningen — Rotterdam — Afsluitdijk — Amsterdam gevolgd werd.

Het gehele gezelschap was daarna de gast van de KLM aan een lunch in Hotel Americain. Behalve door den heer Plesman, die de tafel voorzat, werd het woord gevoerd door de heren Lim Apo en Dr. Da Costa Gomez.

Om 16.30 uur keerde het gezelschap in het hotel terug.

Zaterdag, 22 Juni.

De ochtend werd aan een commissiebespreking besteed.

Maandag, 24 Juni.

In de morgen werden verschillende personen te woord gestaan, die de commissie of leden daarvan wensten te spreken. In de middag had een commissievergadering plaats, waarop de aanbieding van de petitie aan Hare Majesteit de Koningin, die de volgende dag zou plaats vinden, uitvoerig besproken werd.

Mevrouw J. Hemmes — v.d. Graaf trad als secretaresse voor beide delegaties in functie.

Dinsdag, 25 Juni.

Om half tien werd vertrokken naar Apeldoorn. Onderweg werd in Utrecht de Dom, de kloostergang en in de buurt vlak voor Apeldoorn de schoput bezocht, terwijl de lunch in Hotel Bloemink gebruikt werd.

Ongeveer 15.45 uur begaven beide delegaties zich naar Het Loo, waar zij ontvangen werden doo Jhr. A. G. Sickinge en kapitein-adjudant Zinnicq Bergman. Deze heren geleidden de delegaties naar de kleine ontvangzaal, waar zij voorgesteld werden aan Mejuffrouw Mr. M. A. Tellegen, die de delegaties opstelde. De beide voorzitters stonden vooron en zouden door Mej. Tellegen aan Hare Majesteit worden voorgesteld, waarna elke voorzitter zijn delegatie zou voorstellen. Daarna zou de Curaçaose delegatie bij monde van Dr. Da Costa Gomez de petitie overhandigen en vervolgens de Surinaamse.

Na een kort ogenblik wachten trad Hare Majesteit de kamer binnen, waarop de beide voorzitters aan Haar voorgesteld werden. Hare Majesteit gaf Haar vreugde te kennen persoonlijk van aangezicht tot aangezicht te staan met vertegenwoordigers van Haar volk uit West-Indië. Persoonlijk heette Zij ien ieder welkom in Nederland. Hierop werd Dr. Da Costa Gomez toegestaan met enige korte woorden de petitie te overhandigen. Een zelfde procedure volgde voor Suriname. Hare Majesteit dankte voor de tot Haar gerichte woorden van trouw en aanhankelijkheid en deelde de delgaties mede, dat de petities met Haar Minister besproken zouden worden. Hierop nodigde Hare Majesteit de delegaties uit om bij Haar de thee te gebruiken. Hare Majesteit nam zelf achter een tafel plaats, terwijl aan weerskanten stoelen waren geplaatst. Eerst werden de beide voorzitters verzocht bij Haar plaats te nemen, terwijl de rest van het gezelschap in twee hoeken der zaal plaats nam en zich onderhield met Mejuffrouw Mr. Tellegen, freule Roell, Jhr. Sickinge en kapitein-adjudant Zinnicq Bergman.

Nadat Hare Majesteit zich geruime tijd met beide voorzitters onderhouden had, werden de overige leden der delegaties in groepen van twee of drie bij Hare Majesteit genodigd. Om 17.15 uur gaf Hare Majesteit het sein tot vertrek door van beide voorzitters afscheid te nemen en zich in Haar particuliere vertrekken terug te trekken.

Het moge hier nog eens gezegd worden, welk een diepe indruk de figuur van Hare Majesteit op een ieder gemaakt heeft. Krachtig en helder sprak Zij de delegaties toe en gaf bij de later plaats gehad hebbende persoonlijke gesprekken blijk zeer goed met de toestanden in de West op de hoogte te zijn.

Woensdag, 26 Juni.

De morgen werd besteed aan kantoorwerkzaamheden, het te woord staan van personen, die de commissie wilden spreken, terwijl 's middags enige journalisten, w.o. Mr. Elias, inlichtingen bij de commissie kwamen vragen, waarbij veel al teruggegrepen werd naar het communiqué, dat de vorige middag na het bezoek van Hare Majesteit uitgegeven was.

Des avonds bracht de delegaties op één lid na een bezoek aan den heer en mevrouw Mr. Jonkman. Nadat in de huiskamer koffie gebruikt was, nam de heer Jonkman de heren mede naar zijn studeerkamer en stelde hen daar in de gelegenheid vragen te doen over Nederlands Oost-Indië.

Het behoeft geen betoog, hoezeer de commissie het op prijs stelde, dat iemand als de heer Jonkman, die Indië zo goed kent, bereid was uit zijn rijke ervaring en kennis mededelingen te doen.

Donderdag, 27 Juni.

Om tien uur vond de eerste officiële bespreking met den Minister van Overzeese Gebiedsdelen plaats, waarbij van de zijde der Nederlandse Regering mede aanwezig waren Mr. W. G. Peekema, Mr. W. H. van Helsdingen en Dr. J. A. Jonkman. De bespreking duurde ongeveer anderhalf uur.

Om twaalf uur werd naar het Algemeen Nederlands Persbureau gereden, waar onder leiding van de heren Van de Pol, Lambooy, De Wolff, Baudet en anderen het bedrijf in ogenschouw genomen werd. Het Algemeen Nederlands Persbureau bood de delegaties vervolgens een lunch aan in The House of Lords.

Zijne Excellentie de Minister van Overzeese Gebiedsdelen gaf ter gelegenheid van de aanwezigheid der beide delegaties in Nederland om 16 uur een thee op Kasteel Oud-Wassenaar, waarbij zeer velen, die vroeger in Curaçao of Suriname werkzaam geweest waren, alsmede vooraanstaande personen uit de handel, bestuursleden van instituten, die zich met West-Indië bezig houden, zomede de Indische Commissie en fractieleiders der verschillende partijen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal aanwezig waren.

Het feit, dat het Kurhaus hotel zover uit het centrum gelegen is, waardoor herhaaldelijk moeilijkheden ontstonden, verband houdende met het vervoer, deed de Commissie er toe besluiten pogingen aan te wenden elders in de buurt van het Departement onderdak te vinden.

Dank zij de medewerking van het departement van Buitenlandse Zaken en Overzeese Gebiedsdelen werd het mogelijk gemaakt kamers te vinden in hotel Du Vieux Doelen, dat geheel onder Staatstoezicht staat.

Vrijdag, 28 Juni.

Het grootste gedeelte der delegatie begaf zich in de morgen naar Delft, waar het onder leiding van den heer v.d. Arend het luchtkarteringswerk van de KLM in ogenschouw nam. 's Middags had een onderhoud plaats met den vertegenwoordiger van het blad Je Maintiendrai.

Zaterdag, 29 Juni.

Om tien uur vond de tweede bespreking met Zijne Excellentie den heer Minister van Overzeese Gebiedsdelen plaats, onmiddellijk gevolgd door een onderhoud met den heer Plesman in het KLM-gebouw aan de Raamweg, waarbij deze zijn plan ontvouwde om het binnenland van Suriname open te leggen.

Om 17 uur volgde een onderhoud met Mr. Joekes, den voormaligen leider van de Vrijzinnig Democratische Partij. 's Avonds had de studieclub „Ons Suriname" een bijeenkomst belegd in Diligentia, op welke druk bezochte bijeenkomst de heer Da Costa Gomez het woord voerde.

Maandag 1 Juli.

De derde bespreking, waarbij evenals op de eerste en tweede de heren Mr. Peekeman, Mr. van Helsdingen en Dr. Jonkman aanwezig waren, vond om 10 uur plaats en duurde tot ruim 1 uur.

De in bepaalde dagbladen ontketende insinuaties tegen de delegatie, had haar doen besluiten om hiertegen stelling te nemen. Door de vriendelijke bemiddeling van den Regeringsvoorlichtingsdienst was voor 14 uur die dag een persconferentie belegd met de grote dagbladen. Nadat Dr. Da Costa Gomez een uiteenzetting van het doel der commissie gegeven had en de toezegging had gedaan alle mogelijke vragen openhartig en zonder reserve te willen beantwoorden, baarde het, gezien de richting waaruit de aanvallen steeds kwamen, geen verwondering, dat Monseigneur Witlox van de Maasbode onmiddellijk tot de aanval overging door het stellen van enige vragen, die hem van bepaalde zijde ingegeven moeten zijn, daar het onmogelijk is, dat iemand, die Curaçao niet kent, geheel op eigen initiatief tot dergelijke vragen zal komen.

Het viel Dr. Da Costa Gomez dan ook niet moeilijk om alle vragen te weerleggen of bevredigend te beantwoorden; slechts op één punt bleek niet alleen, dat Monseigneur niet was te overtuigen, doch blijkbaar ook niet overtuigd wilde worden, en dat was waarom nu op veranderingen aangedrongen moest worden en niet gewacht kon worden op de Rijksconferentie.

Des avonds bood de Economische Studiekring West Indië-Nederland (Eswin) de delegaties een diner aan in hotel Central, bij welke gelegenheid oud-Minister Dr. Deckers, lid van de Raad van State, voorzitter van voornoemde vereniging, als tafelpresident het woord voerde. De voorzitters van de Curaçaose en Surinaamse delegaties beantwoordden de rede.

Dinsdag 2 Juli.

In de morgen werd vertrokken voor een bezoek aan de Philips fabrieken in Eindhoven. Het gezelschap werd namens de Directie ontvangen door prof. Ir. Halbertsma.

Onder genot van een kopje koffie gaf hij een historisch overzicht van de opkomst van dit wereldconcern. Hierna werd het gezelschap aan de lunch verenigd, die voorgezeten werd door het lid van de Raad van Beheer Mr. van Walsum, die het woord voerde. Namens de Curaçaose delegatie dankte Dr. Da Costa Gomez.

Na de lunch werd een bezoek gebracht aan enige onderdelen van het bedrijf waaronder de glasblaasafdeling, de radio-apparatenafdeling en de hete luchtmotor.

Ongeveer 19 uur werd Den Haag weer bereikt.

Op weg naar Eindhoven werd kennis genomen van de samenstelling van het nieuwe cabinet.

Woensdag 3 Juli.

De dag werd besteed aan het gereed maken van enige artikelen, waarom de pers verzocht had alsook van speeches, die de eerstvolgende Maandag voor Radio Nederland gehouden zouden worden.

In de namidag werd een journalist van het dagblad De Waarheid ontvangen.

Donderdag 4 Juli.

In de morgen vertrok de delegatie per auto naar Amsterdam voor een bezoek aan het Indisch Instituut.

Na het museum onder deskundige leiding te hebben bezichtigd, werd de delegatie uitgenodigd met de Raad van Beheer van het Instituut een bespreking te houden. De delegatie kreeg kennis van de plannen, die de verschillende wetenschappelijke afdelingen van het Instituut ten aanzien van de West hadden. Bij deze gelegenheid hield Dr. Da Costa Gomez een rede over de economie en volkenkunde van Curaçao.

De ondergetekende bleef in verband met drukke werkzaamheden in Den Haag achter.

Vrijdag 5 Juli.

De leider van de delegatie bleef in Den Haag in verband met het feit, dat de Regering in de Tweede Kamer haar verklaring zou afleggen. De overigen vertrokken in de morgen naar Alkmaar, waar een bezoek gebracht werd aan de kaasmarkt en vervolgens de lunch werd gebruikt. 's Middags werd de tocht voortgezet naar de Wieringermeerpolder. In het gemaal werd het gezelschap ontvangen door den burgemeester van Wieringerwerf, den heer Logger, met zijn secretaris en den hoofdingenieur van de polder. De heer Logger gaf een overzicht van de schade, welke het water aan grond en huis heeft aangericht.

Toen de onderhandelingen met de Duitsers over een wapenstilstand aan de gang waren, hebben zij de dijk om de polder op twee punten opgeblazen, waardoor het water van het IJselmeer met kracht de polder instroomde. Daar dit op een van de hoogste punten van de polder geschiedde, liep de gehele polder in korte tijd onder. De diepte van het water heeft op sommige plaatsen zelfs 4 meter bedragen. Het gevolg hiervan is geweest, dat vrijwel alle boerderijen door de kracht van het water ingestort zijn. Thans is een nieuwe dijk voor de gaten gelegd en is de polder reeds enige maanden droog. De bevolking, die have en goed bij deze ramp verloor en haar toevlucht zocht op het oude vaste land, heeft niettemin de gronden weer in cultivatie gebracht. Tussen de groene akkers staan, zover het oog reikt, de kale resten van de oorspronkelijke schuren. Enkele gezinnen zijn in noodwoningen, welke door Zweden geschonken zijn, gehuisvest.

Van het eens zo welvarende, frisse dorpje Wieringerwerf zijn slechts twee gebouwen over; de rest, de drie kerken incluis, is een troosteloze massa ruïnes.

Door de polder werd naar de Afsluitdijk gereden tot aan het monument vandaar werd de terugtocht aanvaard.

Zaterdag 6 Juli.

Des morgens vond de vierde bespreking met Zijne Excellentie den Minister van Overzeese Gebiedsdelen plaats.

Maandag 8 Juli.

In de morgen maakte de delegatie haar opwachting bij den Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. 's Middags vonden kantoor-werkzaamheden plaats.

Dinsdag 9 Juli.

Des morgens hield Zijne Excellentie de Minister van Overzeese Gebiedsdelen de vijfde bespreking, terwijl de delegatie in de namiddag het debat over de Regeringsverklaring in de Tweede Kamer bijwoonde.

Woensdag 10 Juli.

Nadat in de morgen kantoorwerkzaamheden verricht waren, woonde de delegatie 's middags de voortzetting van het debat over de Regeringsverklaring in de Tweede Kamer bij.

Donderdag 11 Juli.

In de morgen werden de heren Irs. Bos en Silbiger te woord gestaan, die zich zeer interesseren voor de bouw van een tunnel onder de Annabaai.

De middag werd besteed aan kantoorwerkzaamheden, terwijl om ongeveer 8.30 naar Utrecht gereden werd ter bijwoning van een bijeenkomst, belegd door de afdeling Utrecht van de Vereniging „Ons Suriname", waar de leider der delegatie als spreker optrad.

Vrijdag 12 Juli.

In de morgenuren werden kantoorwerkzaamheden verricht. In de namiddag maakte de delegatie haar opwachting bij den Voor-

(Wordt vervolgd op pag 3)

De Statenvergadering.

Voor een stampvolle tribune bracht de autonomie-commissie gisteravond in de Statenzaal verslag uit van haar reis en werkzaamheden in Nederland. Van de Statenleden waren aanwezig: Voorzitter Mr. A. W. J. M. Desertine, Ondervoorzitter W. R. Plantz, E. A. Römer, V. Henriquez, Dr. M. F. da Costa Gomez, Dr. P. H. Maal, E. Jonckheer, F. J. Q. Kwartsz en C. W. J. Jonckheer (afwezig dus: L. D. Gerharts met bericht van verhindering wegens ziekte; Dr. R. J. Wix; Henny Eman, Dr. J. R. Arends en Mr. E. C. Henriquez).

Na inleidende besprekingen over de vragen van Dr. Maal i.v.m. de Commissie-de la Try Ellis (Gomez wenste vragen toe te voegen en mondeling antwoord, o.a. over de bekostiging), en een bedrag van 45.000 G. voor Aruba's vliegstation, kwamen de leden van de autonomie-commissie aan het woord. De kern van wat gesproken werd staat uitvoerig vermeld in het officiële rapport, dat wij hiernevens afdrukken.

E. Jonckheer, die driemaal afgeklopt werd wegens onparlementaire critiek op den Vertegenwoordiger der Koningin, hekelde „de kwade geest", die, terwijl de commissie in Nederland was, haar een dolkstoot in de rug had toegebracht en prees de houding der Curaçaoënaars hier en de Nederlanders ginds, „die Curaçao's belangen volkomen inzagen". De spreker uitte verwijten aan de propagandistische tendens van de artikelen van de RPD over 's Gouverneurs reizen naar de Bovenwinden en Aruba en critiseerde de houding van Dr. W. J. Goslinga, die in het Kurhaus veel succes kwam wensen, maar later in een contra-commissie zitting nam.

F. J. Q. Kwartsz had zware strijd verwacht, maar „de brede glimlach der commissieleden had het ijs doen smelten". Hij dankt de heren Van Dorp, Bot en Logemann, prijst Gomez' en Jonckheers correcte houding t.a.v. Aruba, fulmineerde tegen de Enemigoe di Curaçao en vroeg of de Gouverneur zich gedistancieerd had van de Raad van Bestuur, die den Gouverneur prees en men toch moeilijk kon aannemen, dat iemand zichzelf prees. Dr. de la Try Ellis had hij zich zien ontpoppen als „een wezen tegen de autonomie" en de spreker deelt mede geen enkele statenvergadering meer te zullen bijwonen, wanneer Dr. Goslinga in de zaal is.

W. R. Plantz komt op tegen de tendentieuze berichtgeving en vraagt of de heren die tegen de autonomie zijn, bang zijn hun gezag of inkomen te verliezen.

Dr. M. F. da Costa Gomez schetst de moeilijke omstandigheden, geschapen door valse berichten als zou hij over afscheiding hebben gesproken en critiseert vervolgens fel twee Curaçaose dagbladen, „welker hoofdredacteuren Nederlanders zijn die hier hun brood met de pen verdienen" en die zonder contrôle dergelijke berichten hadden opgenomen. Hij verheugt zich in de personeelswisseling van Aneta alhier en hoopt dat die twee Nederlandse journalisten hier zich nu niet langer zullen vezetten tegen de Koningin, Dr. Beel en Mr. Jonkman, ja het hele Nederlandse volk. Zeggen zij dat Curaçao niet rijp is, hij vraagt of Nederland niet rijp moet zijn om het nu te geven. „Ik kan praten tot morgenochtend, maar dat heeft geen zin, want wij hebben de autonomie nu toch." Het ene doel is verantwoordelijk bestuur, aldus de spreker die vraagt wie voorzichtiger te werk ging: de Staten die recht op het doel afgingen? of de pers die valse berichten opnam? of de tweede commissie die op grond van die valse berichten naar Nederland gaat?

Dr. P. H. Maal betreurt het, dat er bij de ontvangst op Hato zo weinig Europese Nederlanders waren en Voorzitter Desertine dankt tenslotte de heren voor hun werk.

Bij de **rondvraag** deelt Dr. da Costa Gomez mede niet meer over 's lands zaken te willen spreken met iemand die tegen autonomie is (Goslinga) en vraagt of waar is wat hij in een schriftuur las, nl. dat iemand voordelen heeft bij Aruba's havenaanleg.

Dr. Maal komt met een hele rist: het vervoeren van varkensvoeder in een D-auto, het watergebrek op Willibrordo; de vele ambtenaren die naar Nederland gaan; de verkapte belasting dat werkgevers hun werknemers bij een particuliere maatschappij moeten verzekeren tegen ziekte; Dr. Fraenkel, een landskind, voor wie hij een betrekking zoekt om Latijn te doen doceren „omdat wij hier ook met de moderne tijd moeten meedoen"; w.c.'s bij elke tien huizen; alle medici zullen enkele uren per week kosteloos armen moeten helpen; het bestuur vragen Dr. Goslinga niet meer als bestuursgemachtigde te zenden.

Om 23.30 uur werd de vergadering gesloten.

(Vervolg van pag. 2)

zitter van de Tweede Kamer, terwijl om 17 uur de Vereniging Oost en West in Hotel de Witte Brug een ontvangst geregeld had, ter ere van het bezoek der Curaçaose en Surinaamse delegaties in Nederland. Vele vooraanstaande personen en velen, die jaren in Curaçao gewerkt hebben, waren tegenwoordig.

Zaterdag 13 Juli.

Nadat een slotbespreking met Zijne Excellentie de Minister van Overzeese Gebiedsdelen had plaats gevonden, stelde Zijne Excellentie de Curaçaose en Surinaamse delegatie aan den Minister President voor, die vervolgens aan de delegaties een lunch aanbood in het Hotel Du Vieux Doelen, waarbij mede aanzaten de heren Ministers van Overzeese Gebiedsdelen en Buitenlandse Zaken, alsmede de heer Mr. J. Kan, Chef van het Cabinet van Buitenlandse Zaken.

De redevoeringen van den Minister President en den Minister van Overzeese Gebiedsdelen werden beantwoord door de Voorzitters der delegaties. Een foto legde het prettige samenzijn vast.

Maandag 15 Juli.

Kantoorwerkzaamheden.

Dinsdag 16 Juli.

Idem.

Woensdag 17 Juli.

Op verzoek van Zijne Excellentie den Minister van Overzeese Gebiedsdelen vond nog een nabespreking plaats, welke geleid werd door den heer Mr. Van Helsdingen. In de namiddag werd naar Amsterdam gereden ter bijwoning van een bijeenkomst, belegd door het Comité voor Actieve Democratie in het Indisch Instituut. De leider der delegatie trad als een van de sprekers die avond op.

Donderdag 18 Juli.

In de morgenuren ontving de delegatie den heer De Vries van Polygoon-Profilti. In de namiddag spraken de heren Gerharts, die de rede van den leider der delegatie uitsprak, Jonckheer en Eman voor de wereldomroep van Radio Nederland. De leider der delegatie en de overige leden hadden inmiddels een bespreking met de Indische deskundigen van de R. K. Tweede Kamerfractie.

Vrijdag 19 Juli.

Na de lunch werd naar Utrecht gereden voor een bezoek aan de Natuurwetenschappelijke, Studiekring voor Suriname en Curaçao te Utrecht, waar het gezelschap ontvangen en rondgeleid werd door de heren Wagenaar Hummelinck, Prof. Went en Lang.

Vandaar werd doorgereden naar Soestdijk, waar Hare Koninklijke Hoogheid Prins Bernard de delegaties ontving.

Op ongedwongen en hartelijke wijze onderhielden zij zich met allen. Toen de oudste twee prinsesjes uit school thuis gekomen waren, kwamen deze het gezelschap begroeten. Een foto legde deze ontvangst vast.

Zaterdag 20 Juli.

Kantoorwerkzaamheden.

Maandag 22 Juli.

Idem.

Dinsdag 23 Juli.

Doordat de Lockheed Constallations, welke een groot gedeelte van het Oceaanverkeer verwerken, in verband met een constructiefout niet meer de lucht in mochten, werd het vertrek der delegatie opgehouden.

Onder de indruk, dat zij op heden niet meer in Nederland zou zijn, waren geen uitnodigingen gezonden voor de opening der Staten-Generaal. Toen evenwel bleek, dat de delegatie die dag nog wel aanwezig was, werden de heren Dr. Da Costa Gomez en Plantz alsnog uitgenodigd. Meer plaatsen konden niet ingeruimd worden.

Des namiddags om 17 uur gaf de delegatie in samenwerking met die van Suriname een afscheidsthee in Hotel Des Indes. Hiervoor waren alle autoriteiten, instanties en particulieren uitgenodigd, alsmede de voornaamste dagbladen. Zeer velen hebben van deze uitnodiging gebruik gemaakt. Het is ondoenlijk allen te noemen; een uitzondering moge gemaakt worden voor Zijne Excellentie den Minister President en Zijne Excellentie den Minister van Overzeese Gebiedsdelen (zie verder aangehechte lijst van genodigden).

De ontvangst mag zeer geslaagd genoemd worden, gelijk ook later uit artikelen, die er over in de pers verschenen, bleek.

Woensdag 24 Juli.

Kantoorwerkzaamheden.

Donderdag 25 Juli.

De Ned. Spoorwegen traden als gastheer op van de delegaties. Om half negen kwamen de heren Ir. A. H. Foest, hoofdingenieur, chef van het bruggenbureau en F.E. Aghina, chef afd. perszaken de delegaties afhalen. In een autobus werd gereden naar de Moerdijk.

Daar aangekomen lag een motorvaartuig gereed, dat het gezelschap naar de werkzaamheden, welke zowel aan de spoor- als aan de verkeersbrug verricht worden, van dichtbij liet zien.

Op ingenieuze wijze heeft men kans gezien het enorme vraagstuk van het herstel van de Moerdijkbruggen, de slagaders voor het verkeer naar het Zuiden, op te lossen, terwijl van de gelegenheid gebruik gemaakt is om de bestaande pijlers van de spoorbrug meteen zó te construeren, dat in de toekomst dubbelspoor geleg kan worden. Behalve de reeds eerder genoemde Ir. Foest gaf de heer Ir. Van Ardenne van de aannemersfirma, die deze werkzaamheden verricht, technische voorlichting. Vervolgens werd naar Utrecht gereden, waar in het Hoofdgebouw der Nederlandse Spoorwegen een lunch gegeven werd. Als voorzitter trad de heer Ir. W. Hupkes, president der Nederlandse Spoorwegen op, terwijl mede aanzaten de heren G.F.H. Giesberger, directeur en verscheidene chefs van Dienst.

Gesproken werd door den heer Hupkes, waarna de heren Da Costa Gomez en Lim Apo namens de delegaties woorden van dank spraken.

Na de lunch werd naar de vernielde en thans in herstelling zijnde brug te Zaltbommel gereden, die op dezelfde wijze als de brug aan de Moerdijk in ogenschouw genomen werd.

Daar de tijd te kort was om ook nog de brug te Hedel te bekijken, werd onmiddellijk teruggereden naar Utrecht, waar een dieselstel gereed stond om het gezelschap naar Den Haag terug te brengen, waardoor het de gelegenheid kreeg kennis te maken met één van de modernste middelen van railvervoer.

Vrijdag, 26 Juli.

De heren J. M. Kiveron, secretaris-generaal van het departement van Overzeese Gebiedsdelen, Mr. W. G. Peekema, chef Juridische afdeling, Mr. W. H. v. Helsdingen, hoofdambtenaar ter beschikking, Ph. A. Feltzer, hoofd van de 7de afdeling, A. v. Pelt, wnd. hoofd van de 7de afdeling, Mr. Th. Bot, Publiek Contact en H. v. Dorp Jr., Regeringsvoorlichtingsdienst, boden de delegaties een lunch aan in Restaurant Royal.

Zaterdag, 27 Juli.

Kantoorwerkzaamheden.

Maandag 29 Juli.

Om kwart over negen ontving Zijne Excellentie de Minister van Overzeese Gebiedsdelen de delegaties in afscheidsaudiëntie. Van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om bij monde van Dr. Da Costa Gomez namens beide delegaties den Minister een foto in lijst aan te bieden van de lunch, welke de Minister President op de 13de Juli aangeboden had. Tevens sprak Dr. Da Costa Gomez woorden van grote dank uit voor de steun en medewerking, ondervonden van den Heer Mr. Bot, die bij dit afscheid tegenwoordig was en die op zo voortreffelijke wijze in alles behulpzaam geweest was.

Eenzelfde foto als waarvan hiervoor sprake is, werd als blijk van erkentelijkheid aan den Heer Minister President toegezonden.

Vervolgens werd afscheid genomen van allen op het Departement, met wien de delegatie tijdens haar verblijf in Nederland in aanraking gekomen was.

Om half twaalf werd van het hotel afgereden naar Amsterdam.

Velen kwamen nog in het hotel een laatste groet brengen en behouden reis wensen.

De delegatie werd op Schiphol uitgeleide gedaan door de Heren A. van Pelt, wnd. Hoofd van de 7de Afdeling, Mr. Th. Bot van de Afdeling Publiek Contact, J. H. van Dorp Jr. van de Regeringsvoorlichtingsdienst en H. van den Arend van de K.L.M., terwijl Mevrouw J. Hemnes-v.d. Graaf, die de delegaties als secretaresse trouw ter zijde gestaan had, eveneens aanwezig was, alsook verscheidene vertegenwoordigers van de pers waaronder genoemd mogen worden het A.N.P. de Pen Gun.

Om twee uur startte de „Paramaribo" voor de tocht naar Curaçao.

Na drie uur vliegen werd het vliegveld Prestwick bij Glasgow bereikt, waar in het restaurant de maaltijd gebruikt werd. Anderhalf uur later ving de grote oversteek aan. De weerberichten van Newfoundland bleken dermate slecht te zijn, dat de piloot een veel noordelijker route nam en over IJsland rechtstreeks doorvloog naar het vliegveld Goose Bay in Canada, dat na bijna 13 uur vliegen bereikt werd. Niettegenstaande het feit, dat de aankomst om ongeveer 3 uur 's nachts plaatselijk tijd geschiedde, was in het restaurant een vroeg ontbijt klaar. Van anderhalf uur werd doorgevlogen naar New York, dat om halftien bereikt werd. Daar aanvankelijk weer na enige uren oponthoud doorgevlogen zou worden, mocht het vliegveld niet verlaten worden, hetgeen, vooral toen later het oponthoud zes uur zou blijken te zijn, bijzonder onaangenaam was. Het gevolg van dit oponthoud was bovendien, dat Curaçao niet om 10 uur 's avonds doch eerst om half twee 's nachts bereikt werd. Niettegenstaande dit namiddernachtelijk uur waren honderden mensen aanwezig om de delegatie te verwelkomen.

Na met het Wilhelmus ontvangen te zijn, trad de Voorzitter der Staten, Dr. A.W.J.M. Desertine en een commissie van ontvangst naar voren om de delegatie te begroeten: vervolgens werd zij door een tweetal sprekers, de heren Dr. P. H. Maal, bestuurslid van de Democratische Partij, en C.W.F. Davelaar, voorzitter van de Afdeling Pietermaai van de R. K. Partij, toegesproken.

De Heer L. Bouwman, hoofdagent der K.L.M., was mede ter begroeting aanwezig.

Nadat de nodige formaliteiten vervuld waren, zocht een ieder zijn huis op. En hiermede nam de reis naar Nederland, die op allen, die haar meegemaakt hebben,

(Wordt vervolgd op pagina 4.)

Hamburg, een uitgeschakelde stad.

Het leven stelt hier hoge eisen.

Een specialen verslaggever van „Trouw" schrijft:

Het land is ongerept en de autotocht van het Rijnland door het aan natuurschoon zo rijke Westfalen, naar het Noorden is een verademing. Duitsland is een mooi land. Het bood den toerist alle geneugten, en hij kon een keuze doen uit een volheid van natuur. De grote rivieren, het heuvelland, de Beierse bergen, de kleine Alpen, eindeloze heiden, de zee, het strand, de meren.

Negen uur heeft men nodig, om van de grens van Rijnland-Westfalen naar Hamburg te komen; het grootste gedeelte van de tocht gaat over de Reichsautobahn, die zich als een zilvere lint door het thans groene land slingert.

Hier en daar zijn de viaducten van de elkander kruisende strada's vernield, doch de Britse genie heeft allerwegen noodbruggen geslagen en Duitsers de bewaking daarvan opgedragen. De namen dier bruggen roepen herinneringen wakker aan de overwinningen in Noord-Afrika aan Tobroek, aan El Alamein. Want hier resideert nog steeds het beroemde 21ste leger van Montgomery en dezelfde soldaten, die daar hun heldendaden verrichtten, hebben hier bruggen gelegd. We passeren Hannover en Bergen — huiveringwekkende herinnering aan Belsen — drinken thee in Celle en komen laat in de avond in de grote havenstad Hamburg.

Een volle maan verlicht de Alster en in dit zilveren schijnsel tracht de stad in te slapen.

Weinig nazies.

Een uitgeschakelde stad, zwaar getroffen door de Britse bombardementen, een van de [illegible] plaatsen, waar het phosphor [illegible] gende en waar het dodental tot ongekende cijfers klom. Percentsgewijs de stad met de minste Nazies, omdat de Hamburger gewend was over de grenzen te kijken. Het kent de zee, en wie de zee kent, is internationaal. Hij zag, hoe het in andere zeevarende landen was en hij wist dat op de vloed steeds de eb moet volgen. Hitler heeft zich nooit thuisgevoeld in Hamburg, en de Hamburger nooit bij Hitler „Der hat etwas für sich" zei men van den Hamburger; hij is iets aparts, hij is de Amsterdammer van Duitsland.

Zestig procent van de stad is totaal verwoest, 35% voor de helft vernield. Men huist en hokt met tientallen in een kamer. Het leven stelt hier hoge eisen, en de ontevredenheid over het nog meer prijsgeven van woongelegenheid, zoals deze enige tijd geleden openbaar werd, is niet onverklaarbaar.

Onder leiding van kolonel O' Rourke, een typischen Ier, wordt de politie weer in eer hersteld, want al is de misdaad hier niet groter dan elders, ook in dit opzicht „heeft Hamburg iets voor zichzelf". „Vergeet u niet", zo vertelt de kolonel me, „dat zelfs de knoop van uw uniform hier waard is, gestolen te worden. Want men heeft niets en er is niets te koop. Hier huizen 1.325.000 mensen bij elkaar, van wie de meesten alles verloren hebben wat zij bezaten. Hun uitzicht is in hun ogen hopeloos; voedsel is er bijna niet. In April en Mei bedroeg het aantal zelfmoorden (meest mensen tussen de 40 en 60 jaar) nog rond 58 per maand. Voor Juni is het getal zeer gunstig; 23.

Hamburg leefde van de scheepvaart en van de kleine industrie. De eerste is uitgeschakeld, voor de tweede zijn er geen kolen. De werkloosheid werkt alleen misdaad in de hand, diefstallen zijn aan de orde van de dag, heling is een beroep geworden, de zwarte markt bloeit welig, want niemand heeft er iets op tegen. Toen we hier kwamen, was er nog wat geld, thans heeft ieder zijn spaarpot er aan gegeven. En toch: het is een van de beste steden van Duitsland, Engelsgezinder dan waar ook in dit land".

De kolonel neemt ons mee naar een politieschool, waar mannelijke en vrouwelijke agenten, allen Duitsers worden opgeleid door eigen instructeurs onder Brits toezicht. Op het grote veld van de politiekazerne slaat het uur van de sport. Boksen, jiu-jiutsu en athletiek voor de mannen, gymnastiek voor de aanstaande vrouwelijke agenten, die correct de houding aannemen als haar Britse chef, een inspectrice, voorbijgaat.

(„Trouw")

GOUVERNEUR BEZOCHT JULIANASCHOOL.

Terug naar Curaçao.

Dinsdagmiddag bezochtten Zijne Excellentie de Gouverneur, Mevrouw Kasteel, de gezaghebber van Aruba Mr. L.C. Kwartsz, de „Palmbeach Club" waar het gezelschap door den ondervoorzitter den Heer Oduber welkom werd geheten.

Nadat in het luchtige clublocaal door den voorzitter een heildronk op den landvoogd werd uitgebracht werd de inrichting door het gezelschap bezocht.

De Gouverneur drukte zijn bewondering uit over het prachtige met palmbomen omzoomde strand, dat zich ver langs de Westkust uitstrekte. Nadat enkele versnaperingen waren gebruikt vertrok de gouverneur weer uitgeleide gedaan door het bestuur.

De gouverneur en Mevrouw Kasteel gebruikten ten huize van den vertrekkenden Lago directeur den Heer Lloyd Smith de thee, en later in de avond begaven zij zich naar de woning van den heer en Mevrouw Minges om het avondmaal te gebruiken. Zij werden door den heer en Mevrouw Smith vergezeld. De gastheer en vervolgens de gouverneur brachtten een toast uit op den vertrekkenden Directeur. In zijn tafelrede drukte de Gouverneur de zekerheid uit op een prettige samenwerking met den nieuwen directeur van de Lago, de heer Horrigan.

Woensdagmorgen bezochtten de gouverneur en gezaghebber Mr. L. C. Kwartsz de Julianaschool. Het hoofd van deze school de heer van Meerten heette voor de poort van deze moderne en goed ingerichte school den gouverneur welkom en leidde hem naar de gymnastiek zaal waar zowel leerlingen als onderwijskrachten opgesteld stonden en den landvoogd het Wilhelmus toezongen. De heer van Meerten dankte in welgepaste bewoordingen den gouverneur voor zijn komst en verleende het woord aan de leerlinge Schüte die vertelde dat de Julianaschool het peetschap op zich heeft genomen van een school te Putten in Nederland. De leerlingen van de Julianaschool zullen kleren en schoenen naar Putten zenden om de berooide kinderen daar te helpen. Het dorp Putten is een van de zwaarst getroffen Nederlandse gemeenten, waarvan het grootste deel van de mannelijke bevolking is uitgemoord. De schoolkinderen zongen liederen waarna de landvoogd de schoolkinderen prees vooral voor het initiatief dat zij genomen hadden om Putten te helpen. Nadat bloemen aangeboden waren bezocht de landvoogd verschillende klassen van de Julianaschool en wenste de leerkrachten geluk met de bereikte resultaten.

In de voormiddag ontving de landvoogd Mr. M. M. L. Savelberg, de nieuwe gezantschapssecretaris voor ons gezantschap te Caracas. De heer Savelberg vergezelde den gouverneur en Mevrouw Kasteel en Gezaghebber Kwartsz naar San Nicolaas, waar de Suriname-club bezocht werd. De Voorzitter, de heer Simons, verwelkomde het gezelschap, waarna het Wilhelmus werd gespeeld. De heer Simons stelde een heildronk in op Hare Majesteit de Koningin, op het Staatsdeel en op Nederlandd. Gedurende enkele tijd onderhield de Gouverneur zich met de clubleden en bezocht de verdere localen.

's Namiddags vertrok Mr. Savelberg weer naar Curaçao, uitgeleide gedaan namens den Gouverneur door Kapitein van de Laarschot en de heer Winters.

Woensdagnamiddag voerde de Gouverneur belangrijke besprekingen met de leden van de Kamer van Koophandel, die de verschillende belangen van de Arubaanse handel naar voren brachten.

Woensdagavond waren Dr. E. Arends, lid van de Raad van Bestuur en Mevrouw Arends te gast bij Zijne Excellentie de Gouverneur en Mevrouw Kasteel in de Passangrahan.

Uitgeleide door dezelfde commissie die hem ontvangen had verlieten de Gouverneur en Mevrouw Kasteel Donderdagmorgen per vliegtuig Aruba. Een erewacht was op het vliegveld opgesteld. De Gouverneur drukte zijn grote voldoening uit over het bezoek aan Aruba en op hun beurt verklaarden de commissieleden zeer verheugd te zijn over het verblijf van den Landvoogd op hun eiland en drukten de hoop uit in een nabije toekomst de Gouverneur weer te mogen ontvangen.

Bij aankomst te Hato stond een erewacht van mariniers opgesteld. Dr. C. Süthoff, Procureur Generaal, de Heren F. J. J. Corver, Gouvernements secretaris en Overste H. J. Suermondt, Algemeen Militair Commandant heetten den Gouverneur welkom.

CURAÇAO HELPT SANTO DOMINGO.

De berichten omtrent de aardbeving en de overstromingen in Santo Domingo wijzen op een ramp van grote omvang. De Afdeling Curaçao van het Nederlandse Rode Kruis heeft gemeend, dat het haar taak is hier de helpende hand te bieden en in overleg met en na goedkeuring door den waarnemend Gouverneur van Curaçao Dr. C. Süthoff, vertrok op Woensdag 7 Augustus 1946 een ploeg van de Rode Kruis Transportcolonne, bestaande uit 14 man onder leiding van den Sergeant Majoor J. van Geffen, naar Santo Domingo, onder medeneming van een grote voorraad medicamenten en andere hulpmiddelen.

Deze snelle uitzending van hulp is in de allereerste plaats mogelijk gemaakt, doordat de KLM zonder berekening van enige kosten, vervoer van de Transportcolonne en haar uitrusting, heeft aangeboden naar Santo Domingo, terwijl ook de terugtocht op dzelfde wijze door de KLM zal worden verzorgd.

Daarnaast was een belangrijke steun de grote medewerking ondervonden van autoriteiten en werkgevers en de Afdeling Curaçao van het Nederlandse Rode Kruis moge hierdoor een woord van dank aan autoriteiten, KLM en werkgevers laten horen.

Verwacht mag worden, dat de Transportcolonne in Santo Domingo nuttig werk zal kunnen verrichten en ieder lid dezer colonne zal hierdoor zeker bevrediging vinden in de taak, waarvoor hij zich zo bereidwillig beschikbaar heeft gesteld.

DEELNEMING MET SANTO DOMINGO.

Zijne Excellentie de Gouverneur heeft aan den President van de Dominicaanse Republiek in naam van de bevolking van Aruba, Bonaire, Curaçao, St. Maarten, St. Eustatius en Saba zijn leedwezen uitgedrukt in verband met de rampzalige aardbeving en hem de verzekering gegeven, dat, indien hulp gewenst is, deze zo spoedig mogelijk zal worden verleend.

SCHILDERIJEN-TENTOONSTELLING.

Zaterdagmiddag, Zondag, Maandag en Dinsdag houdt Mevrouw Kruithof een schilderijententoonstelling in de Thomasclub, ingang op het plein van het Briontheater.

HET ARUBAANS STATIONSGEBOUW.

De Gouverneur richtte de volgende brief aan de Staten van Curaçao:

Zoals Uw College bekend is, zal binnenkort een aanvang worden gemaakt met de bouw van een nieuw stationsgebouw op het vliegveld Aruba. De enorme sprongen, waarmede het luchtverkeer sinds het sinde van de oorlog toeneemt, maken het echter noodzakelijk ter overbrugging van de periode tot het gereedkomen van het nieuwe station, met spoed het thans bestaande gebouw, dat reds nu te weinig ruimte biedt, uit te breiden.

Be doelde uitbreiding zal een uitgave van 45.000 G. vorderen.

Met het oog op de urgentie van een en ander zal ik gaarne zo spoedig mogelijk van U vernemen of de Staten zich met deze uitgave kunnen verenigen. In het bevestigend geval zal ik het genoemde bedrag op de eerstvolgende aanvullende bgroting doen plaatsen.

ONDERWIJZERSDAG.

Maandag as. om 9.45 uur vergadering van de leden van Don Bosro in het Sint Anthoniusgesticht te Pietermaai. Ingang bij de Zusters, Scharloo.

DE LIJST VAN DE K.L.M.

Curaçao — Aruba.

7 Augustus: Maurits Taytelbaum, Oswald en Marie de Palm; Jose Wolfenzao, Domingo Schwengle, Elias Halabi, Trigenio Frank, Angel Pabon Jr., Maria Campagnard, M. M. L. Savelberg, Hendrik v.d. Hoeve, Stoerd v.d. Baan, Ruth L. Harms, Fidelio M. Peralta, Nicolaas en Brunilda de Piña; Lt. Daudey.

8 Augustus:.. Maria en Elvira Hoevertsz; Henry van Meeteren, Benny Maduro, Rosario Rivero.

Trinidad — Curaçao.

8 Augustus: Op doorreis naar Aruba: Chung Chick, Henrietta Lawrence, Enid Peltier, Jane Friday.

Op doorreis naar Miami: John Armstrong, Tobias Louis, Norman Allibocus, Lewis Church.

Curaçao — Maracaibo.

7 Augustus: Maria Hernandez.

Curaçao — Port of Spain.

7 Augustus: Rukel Faerman, Motlea Aron Josub—Faerman, Marlin Aron en Isabel Aron Josub.

(Vervolg van pagina 3.)

zo'n diepe indruk gemaakt heeft, een einde.

Nabeschouwing.

Het vorenstaande verslag geeft slechts een opsomming van de voornaamste gebeurtenissen gedurende het verblijf in Nederland. Het zou ondoenlijk geweest zijn allen op te sommen, met wien de delegatie in contact geweest is of waarmede zij te maken heeft gehad. Het aantal personen, dat de commissie kwam opzoeken of dat een onderhoud wenste te hebben, was biezonder groot. Velen maakten van de gelegenheid gebruik om oude banden opnieuw aan te knopen; in verband mogen met name genoemd worden de Heren Mr. B. de Gaay Fortman en G. J. van Grol. Anderen wilden om de een of andere reden contact zoeken. Onder deze laatsten bevonden zich enige sollicitaties, welke alle van de hand gewezen werden, aangezien zij buiten de competentie van de commissie vielen; in deze gevallen werd in overweging, gegeven contact op te nemen met de 7de Afdeling van het departement.

De delegatie ondevond van de zijde van de pers biezondere belangstelling, welke nog groter werd, toen de 2de commissie, die in Nederland al spoedig de „Bestuurscommissie" genoemd werd, aangekomen was.

De Nederlandse Regering, grote instellingen, verenigingen enz. hebben zich beijverd om het verblijf in Nederland, dat het grootste deel der delegatie voor het eerst zag, onvergetelijk te maken, maar in het biezonder zal de begrijpende houding der Regering voor velen een verassing geweest zijn en dan een zeer aangename! Als beste bewijs hiervoor moge dit verslag besloten worden met de brieven over te nemen, welke de delegatie aan Professor Dr. J. H. A. Logemann bij diens aftreden als Minister van Overzeese Gebiedsdelen zond, het antwoord, dat zij daarop kreeg, alsmede van de brieven, welke zij kort voor haar vertrek richtte tot den Minister-President en den Minister van Overzeese Gebiedsdelen; zij luiden als volgt:

(Publicatie volgt later).

INVITACION.

Dia 12 di Agosto, na seis or' y mei, lo tin un Misa Solem di Requiem na Catedral di Santa Ana, pa descanso di Srta. Anita Lola Brown. Pesei mi ta invita toer su conocirnan y ex-discipulas pa asisti na es Sto. Sacrificio.

Aurelia v.d. W. Arneman.